

Hej!

Ni har bokat föreställningen: **Vuxna - så funkar dom! Den perfekta guiden**

Här är en lärarhandledning som ni kan använda inför eller efter ni sett teaterföreställningen.

Titta! Hon har till och med lånat en bok om hur hon ska hantera mig? "Våra barn. Handbok för föräldrar!" Är det inte orättvist? Som om de inte redan hade övertaget! De har instruktionsböcker också!

Yrsa, Meriem och Josef går i samma klass, men bor på varsin sida centrum. Tillsammans bestämmer de sig för att jämna ut oddsen. De börjar ett forskningsarbete där de försöker förstå hur vuxna fungerar och hur man kan hantera dem. Hur får man glass lättast? Vad gör man med en förälder som bara gråter? Hur undviker man utskällningar? Hur får man vuxna att lämna en ifred? Och hur får man dem att lägga märka till en? Sina resultat samlar de på en blogg: Vuxna – så funkar dom! Den perfekta guiden.

Föreställningen handlar om relationer mellan barn och vuxna, ansvar och makt. Vi vill skapa möjlighet till igenkännande och ifrågasättande av strukturer och beteenden och väcka barns uppmärksamhet på sina egna rättigheter. Vi vill också passa på att rekommendera att skolkurator, skolpsykolog eller skolsköterska ser föreställningen tillsammans med barnen.

Hör gärna av er med frågor och synpunkter kring materialet och föreställningen.

Med vänliga hälsningar

Cirkus Tigerbrand

tel. 08-665 80 18

cirkustigerbrand@telia.com

www.tigerbrand.se

DISKUSSIONSÖVNINGAR

Övning med Post it lappar

Vad är din första association till ordet vuxen?

Vad är din första association till ordet barn?

Detta är två av de frågor vi ställt till eleverna i denna övning. Dela ut post it lappar till eleverna (tre per elev) och be dem skriva ner sin första association till ordet eller frågan. Det finns inget rätt eller fel, det kan vara små företeelser eller stora.

Ett ord räcker bra! Samla in lapparna och sätt sedan upp lapparna på tavlan eller en vägg, gruppera de olika förslagen och diskutera med klassen vilka saker som hör ihop. Diskutera om det är något förslag som saknas.

Fråga eleverna vad de tror orden **barn** och **vuxna** kommer ifrån och betyder.

Låt de först komma med tankar och svar och titta gärna i en etymologisk ordbok.

Barn är fornnordiskt och betyder *bära* i betydelsen *föda*.

Vuxna är besläktat med verben *växa* och *öka*, med fornnordiska rötter.

Fyra hörn

Detta är värderingsövning som används för att synliggöra åsikter och tankar. Beskriv en situation eller ställ en fråga som eleverna sedan får ta ställning till. Ge sedan fyra olika alternativ det fjärde alternativet antingen är ett eget alternativ eller helt enkelt - övrigt. Varje hörn i rummet representerar ett av alternativen. Detta kan man tydliggöra genom att numrera hörnen eller ge dem varsin färg.

Låt eleverna ta sin tid att välja. När alla har valt sitt hörn diskuterar man varför de valt just det alternativet, varför de inte valde något av de förelagda och vad de skulle föreslå istället. Här är det viktigt att låta flera röster komma till tals. Varför valde du ditt hörn? Skulle du valt något annat om... Diskutera och problematisera frågan och svaren. Man kan också låta varje hörn tala sinsemellan om sitt val och sedan öppna upp för diskussion mellan hörnen. Om någon är ensam i ett hörn kan läraren samtala med den eleven.

Exempel på situationer och frågor vi arbetat med:

När får man bryta ett löfte, och t. ex berätta en hemlis för att hjälpa någon ?

Vem bestämmer hemma?

Får du bestämma tillräckligt i skolan?

Vad kan man göra om en vuxen behandlar ett barn illa? Det kan vara en lärare, en förälder eller släkting...

Vad kan man göra om en vuxen/förälder mår dåligt?

Övningen kan göras med fler och andra frågor och situationer. Det är också viktigt att förbereda följdfrågor. Anpassa frågorna till aktuella händelser både utanför och i skolan.

Gruppdiskussioner

Klassen får en fråga som de får diskutera i grupper och sedan redovisa. Diskutera vad de kommit fram till. Alternativt samtal i helklass.

Du har inte bara ansvar för vad du säger, utan också för vad du låter bli att säga

Martin Luther King Diskutera detta citat, ge exempel från din och dina elevers vardag.

Vad betyder och innebär ordet *civilkurage* (kurage kommer från franskans cour= hjärta, att handla med hjärtat?!) Diskutera detta ord, ge exempel från din och dina elevers vardag.

Påverkan

Be eleverna att på en lapp skriva något de skulle vilja ändra på. Stort eller smått spelar ingen roll. Det kan vara allt från något i närmiljön som t.ex. "Jag vill ha bättre skolmat" till något i världen som t.ex. "Jag vill att alla barn ska få gå i skolan". Be sedan eleverna läsa upp sina lappar för varandra. Ge dem sedan i uppgift att till nästa gång de ses ta med tre exempel på hur de – just nu - skulle kunna göra för att påverka eller förändra den sak de tagit upp. Be dem också att vara generösa och ge varandra tips om de har idéer på hur någon annan kan påverka sin fråga. Nästa gång ni ses går ni igenom svaren. Kanske har någon ytterligare tips till en kamrat på hur man kan påverka dens förslag? Kanske har ni fått syn på något som många tycker borde ändras i närmiljön? Är det några elever som faktiskt tänker genomföra sina förslag?

Viktigt är att inte värdera eller moralisera över förslagen. Att skaffa ett extrajobb och av det ge 100 kr i månaden till Rädda barnen kan var lika rätt som att skriva personliga brev till politiker. Däremot kan det vara intressant att problematisera och låta eleverna fundera över vilka förslag som kan ge vilka resultat och hur snabbt...

Skrivövningar

I vårt arbete har eleverna fått skrivuppgifter, det har varit korta skrivuppgifter där de får högst 15 minuter på sig att snabbt beskriva en situation. Det finns inga rätt eller fel skriv de associationer ni får oavsett om ni tycker att de är fåniga eller inte tillräckligt smarta.

Ämnen vi föreslagit har varit

- Beskriv en makt/vanmakt situation som du upplevt.
- Vad skulle du göra om du hade makten i världen i en dag
- Beskriv en makt eller vanmakts situation utifrån en bild (här har vi haft med oss en bunt med vykort som eleverna fått välja mellan. (bilderna har varit allt från julkort till abstrakta konstbilder)

FYSISKA ÖVNINGAR

Presentation och gest

En övning som vi brukar börja med, för att presentera oss och lära känna deltagarna. Alla står i en cirkel, var och en säger sitt namn och gör en gest som symboliserar vad det är att vara vuxen. När alla visat varsin gest går vi varvet runt en gång till där var och en upprepar sin gest och alla repeterar gesten. Man kan även göra samma övning med en gest för barn. Man kan också välja att säga ett ord som representerar barn eller vuxen istället för att presentera sig om alla känner varann.

Skulpturer

Eleverna delas upp i grupper med ca. 5 i varje till. Vi brukar dela in de genom att ge var och en en siffra där alla som har nr 1 är en grupp osv. Allt för att blanda grupperna. Eleverna får gå iväg i ca. fem minuter och uppgiften är att de ska skapa en stillastående skulptur med sig själva som gestaltar makt. Här kan man välja att vara mer specifik t.ex. att det ska spegla en maktstruktur i hemmet, skolan, samhället eller världen, det kan också vara fruktbart att läsa upp ett specifikt exempel på en situation som de får skapa sin skulptur utifrån. Gå runt till grupperna under arbetet och hjälp till om det behövs.

Alla samlas och visar sina skulpturer, varje grupp får en applåd efter sin presentation. Fråga åskådarna vad de ser, stämmer det överens med skaparnas intention? Här kan man också "intervjua" olika delar av skulpturen, t.ex. den som precis är i begrepp att slå en annan person vad tänker och säger han eller hon. Det kan också vara fruktbart att byta roller t.ex. om det är en bild där en man slår en

kvinnan och mannen byter roller på dem så att flickan blir den som slår pojken, berättar den bilden något annat? Och i så fall vad beror det på? Det kan också vara bra att byta roller i skulpturen för att bryta upp elevernas inbördes hierarkier.

Flackande blick

Halva gruppen arbetar den andra halvan tittar på, sedan byter man.

Halvan som arbetar får i uppgift att gå runt i rummet hälften har stadig blick tittar rakt fram eller i ögonen på dem de möter. Den andra halvan av gruppen flackar med blicken och tittar endast hastigt på dem de möter. Diskutera dels hur det känns att flacka med blicken kontra ha stadig blick och dels vad åskådarna ser.

Vad berättar det ni ser vem har makt och vem har inte makt? Vem har hög respektive låg status? Och varför upplevs någon som flackar med blicken som osäker? Har det något med makt att göra? Här kan man också göra eleverna uppmärksamma på hur makthavare gör, hur använder de blicken och kroppsspråket?

Hemsidor:

<http://unicef.se/barnkonventionen> Lättläst FN's barnkonvention

www.tigerbrand.se Vår hemsida